

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.

Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolvas szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és pénteken este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A jövő kérdése.

A költségvetési vita minden nagyobb hullámverés nélkül gördül szépen tovább. A parlamenti világot egyedül a néppárt tartja fenn. A nemzeti párt halgat tovább, a Kossuth-párt rakettái pedig ártalom nélkül pattan szét. Ha nem volna néppárt, nem volna ma parlamenti tanácskozás.

Előre látható azonban, hogy még e hó vége felé végleg elintézik a költségvetést s az után a kormány különböző törvényjavaslatai foglalkoztatni a házat. Ezek a törvényjavaslatok valószínűleg minden változtatás nélkül emelkednek tövénnyerőre, úgy a hogyan azokat az illető miniszteriumokban elkészítették. Javitás, változtatásról, a mely a parlamenti tanácskozások eredménye kell, hogy legyen, szó sem lehet. Az óriási többség számbeli ereje, a csalhatatlanság nimbuszával veszi körül az egyes miniszteriumokat, s az egész parlamentáriszimus csak formáság. Az ország sorsát a szabadelvű-párt valószínűleg abszolutizmussal kormányozza.

A jövő kérdései közül a kiegyezés tárgyalásai foglalkoztatják legjobban az elméket. A miniszterek és képviselők, a vármegyék s maga az adózó közönség ezzel a kérdéssel foglalkozik legtöbbet. És nem ok nélkül!

Mai viszonyaink között nehezen valószínűs nyomorúsággal hurcoljuk az adófizető polgárok terheit és nagy megerő-

teléssel bírjuk fizetni a közös költségek 31.4 százalékát, a mely 55 millió forintot tesz ki. Jogos tehát a félelem, mely az eddigi állambevételeinkből jóval többet szándékozik kiszakítani, helyesebben a mai adó és illetékfelelőssel akar nagyobb bevételt produkálni, azért, hogy a magasabb kvóta megjárulásából származó többletet fizethessük. Az ország nagyobb adóterhet nem viselhet el. És akkor, midőn gazdasági válság között tengődik az ország s a kisiparos osztály a nagyiparral szemben kényszerült versenyében kimerült, az adó és illetékek emelése, egyenlő lenne az ország tönkretételével.

Régebb idő óta hangoztatják, hogy Bánffy vállalkozott arra, hogy a magasabb kvóta megszavazását keresztül viszi. Mondják, hogy ezért türik az ország élén ezt a képességek nélküli, tehetségtelen politikust. Lehet, hogy így van. Ezt majd a kiegyezési tárgyalások fogják megmutatni, azok fogják a kormány álláspontját naptényre hozni, mert most még ezek a jó urak álig begombolkoznak, és határozott kijelentést a kvóta kérdésében nem tesznek, sőt képek, illetve elég vakmerők voltak a kiegyezés megkötésére alakított ház tagjainak megválasztása alkalmával e kérdésben az országot tájékoztatásban hagyni. Eppen ennek a kormánynak ez a nagy hallgatása látszik legjobban igazolni a szárnyaló vészhi्रेket, melyek Bánffy uralmához fűződnek. De igazolni látszanak különösen

a választási atrocitások, a melyek valószínűs irtóháboru színében tüntették fel a választásokat.

Beavatott politikai körökben napok óta beszélnek, hogy osztrák részről 40 százalékot követelnek tőlünk. E tulkövetelés, valószínű azonban le fog apadni 36.4 százalékra, a melyen alul azonban velünk még aludni sem akarnak. Ha tényleg 36.4 százalékot követelne bennünket az új kiegyezés, abban az esetben 63 millió forintot fizetnénk az az 8 millió forinttal többet, mint a mennyit eddig fizettünk.

A kormánynak szándékát nem ismerjük. Semmiféle felemelésről eddig nyilatkozatot nem tett, s így annál kevésbé tudhatjuk azt, hogy a kvóta felemeléséből származó többletet, hogyan és honnén szándékozik fedezni. Nálunk minden téren még óriási az elmaradottság, s hogy az országot a többi államok színvonalára emelhessek sok évtized munkásságára és áldozatkészségére van szükségünk. Ilyen körülmények között, ha az adóterheket szaporíthatnánk úgy szaporítottuk volna azt már eddig is a saját fejlődésünk érdekében. Nem birtuk eddig s éppen nem bírjuk most az adóterheket fokozni. És ha a monarchia érdeke több fizetésre kötelezne bennünket, ez csak úgy volna keresztül vihető, ha egyuttal gondoskodhatnánk új jövedelmi forrásokról.

Nem ismerjük a kormány szándékát,

Riza nótája.

Irta: Pekár Károly.

„Szomorú füz hervadt lomija
Ráborul a sirhalomra . . .“

Esti húz, csigány, est húz; a lellem van ebben
Est, húz, csigány, est húz; szívem hadd repedjen!
Mily édes kesergő bús melódijája,
Köny perdül szemünkbe fájó hallatára;
De mikor én hallom, szívemet facsarja
Mínta fátyol alul jönne minden hangja . . .
Feketébe borul a vigadóok terme,
Ravatal az asztal, koszorúkkal tele,
Könnyes szemfödő lesz boros terítője,
Halk beszéd a réja: „ki a temetőbe . . .“
Kisérteties lesz a gyertyák sugára,
Sápadtan sítamlík ábrándos arczára,
Ott van a legszebb lény kiterítve, holtan . . .
Minden akkord úgy fáj, ez a dallam olyan . . .
Elég! — nem, nem, tovább! — belesir a lellem . . .
De mikor oly édes vele együtt lennem,
Bárcsak emlékemben, bárcsak képzeletben.

*
Ujra látom arczát, újra látom s nézem,
Nagy, kerek, égszínű gyönyörű szemében
A fájó ábrándot, bánatos merengést . . .
Összeszorult ajkám elnyomott panaszokat

Órkös, borongó fellegei vannak. —
Ujra látom itt ül, — májusi este, —
A hold fényétől oly ábrándosra festve.
Tavaszi levegő, májusi illat,
Az este varázsa szinte elkábitnak.
Rám néz, mily merően, óh ez a tekintet! . . .
Dobogni hallottuk lázas sziveinket. —
Átöleltem . . . aztán . . . aztán megcsókoltam . . .
Aztán újra, újra . . . fűrésztém a csókban.
S aztán ő, ő, bánatosan nézett nagy szemével . . .
„Szeretsz-e, szeretsz-e, megöl ez a kétely . . .“
„Igy fogadod, Riza, első ölelésem,
Lopni kell csókodat, lopni kell énnékem?“
— Rám hajolt fejével s egyetlenegy csókot
Izzó homlokomra rálehel, rácsókolt.
Akkor, akkor hallám csókos ajakáról
Kisérteties hangon, mínta fedné fátyol:

„Kis madárka zeng az ágon,
Temetőbe sirba vágyom,
Temetőbe, sirba vágyom . . .“

Mért halt meg, óh Isten . . . mért hull le a csillag,
Mért fonnyad a dímbó, a többiek nyílnak,
A kicsi madárnak mért reped meg a szive,
Mért hull el a rétnék illatozó díszre?
— Nincs, a ki megmondja; a ki érzi, érti:
Mily fájdalom az, mely szívemet úgy tépi . . .
Oly kesergő, fájó valamennyi hangja . . .
Belesir a lellem e szomorú dalba!

Hej! — húz, csigány, húzzad; a lellem van ebben,
Húzzad, csigány, húzzad; szívem hadd repedjen:

Szomoruan zúg-búg a szél
Csendről, nyugalomról beszél,
Édes lesz ott megpihenni,
Oda lenn már nem fáj semmi . . .
Nem fáj semmi . . .

A vetélytársnő.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Irta: Macák Erzsi.

Egy kicsit gyúnyos volt a tekintete, mikor felállott és odalépett a tükör elé.
— Különös ember! . . . mondta lassan, a fogai közül, rá sem nézve a szony-nővére.
A tükör sima, sziporkázó lapja meg az egész plasztikus alakját finoman adta vissza. A saját képmáaa kaczerán nevetett vissza reá, amint finom, ideges ujjával megigazította szélesyes fűrtjét. Azután felvette a dus virágu nagy szélű kalapját és még egyszer odaszólt a nővérenek.
Hogy is hívják azt a leányt? . . .
— Boros Mariska . . .
— Közönséges név, nevetett tovább a szép leány.
— A leány elég érdekes . . .
— Majd meglátom. Valahogy kíváncsi vagyok rá.
Az asszony komolyan felelt.

Mai lapunk 8 oldal.

de aggódva tekintünk a kiegyezési tárgyalások felé, miután kormányunknak sem tehetségében sem jóindulatában semmi bizalmat sincs. A szabadelvi-párt pedig sokkal kevesebbé őröködik az ország érdekeire, sem hogy tüskén-bokron át ne követné minisztereit.

A parlamentben ellenzék nincs, csak a néppárt, miután a nemzeti-párt passzivitásában ténylegesen nem vesz részt a parlament munkálkodásában. A Kossuth-párt pedig nem számít. A néppárt háramlik tehát a kötelesség, hogy az ország érdekeit megvédelmezze s ha lehet feltartóztassa kétségbeesztő törekvéseiben a kormányt, ha az a monarchia érdekeit csak az ország tönkretételével tudná megvédeni.

— A vallási és tanulmányi alapok ellenőrzése. A vallási és tanulmányi alapokra felügyelő és azok kezelését ellenőrző időleges bizottság albizottsága folyó évi febr. hó 11-én, csütörtökön, délután 4 órakor Samassa József egri érsek elnöke alatt ülést tart, melynek tárgyát az 1896. évi zárszámadás és az 1897. évi költségvetés fogja képezni.

— Feljelentés Bánffy Dezső br. ellen. Molnár János apát, a néppárt orsz. közp. irodájának vezetője, tudvaleg a múlt napokban fenyítő feljelentést tett Bánffy Dezső báró miniszterelnök ellen levéltitok megsértése miatt. A feljelentés a budapesti büntető járás-bírósg vezetőjének Gajzágó Manó táblai bírónak kezei között van, a ki február hó 1-én Szilágyi Dezső képviselőházi elnökhöz átiratot intézett, melyben arra kérte, hogy küldje meg a bíróságnak Horánszky Nándor rossz-szállási indítványát, a Háznak erre vonatkozó határozatát s azokat az országgyűlési határozatokat, melyeket a Ház a képviselők mentelmi joga ügyében hozott. A mai napig ez átiratra nem kapott választ Gajzágó büntető bírósága a jelzett határozatoknak birtokában nem lesz, a feljelentés sorsát sem döntheti el. Téves tehát néhány lapnak az a híresztelése, hogy a budapesti büntető járásbírósg a miniszterelnök ellen beadott fenyítő panaszt, mint büntető eljárással alkalmatlant félretette. A miniszterelnök

bűnügyében a büntető bíróság még nem határozott, előbb bevárja a képviselőház elnökének az átiratra adó válaszát.

— Major Ferencz dr. a közegészségügyről. Nincs az egész képviselőházban hivottabb bírálója közegészségügyünknek, mint dr. Major Ferencz Székesfejervárnak volt jeles képzettségű főorvosa. Tegnap a közegészségügyről tartott rendkívüli nagy hatású beszédét, a képviselőházban, melyet még a kormány párt is szokatlan figyelemmel hallgatott és a belügy-miniszter sem tudott ellenében semmit felhozni s elismerte dr. Major Ferencz javaslatának szükségességét. Beszédében hivatkozott arra, hogy őt az az elv vezérli, hogy jó közegészségügy nélkül európai műveltségről beszélni nem lehet. Nem tartozik azok közé, kik mindent az államtól várnak, de ha az egészség, az emberélet megtartásáról van szó, akkor az államnak közbe kell lépni teljes áldozatkészséggel és erejével. Szerinte a közegészségügy még a közbiztonsági ügynél is fontosabb s mégis az látjuk, hogy míg a közbiztonságra milliókat költenek, addig a közegészségügynél csak ezrekről beszélhetünk. Maga a közegészségi törvény évek óta gazdátlanul lebeg a miniszteri kormány és a törvényhatóságok közt. Soha ezt a törvényt végre nem hajtották. A kormány mindenben tud erőszakos lenni, de a közegészségügy terén nem akarja ismerni a törvény szigorúságát; valójában pedig ennek a következménye a halál megfélembrezi a gyermekeket s a betegség agyonanyargatja a munkásokat. A törvényhatóságok közömbösek a közegészségügy érdekeivel szemben, a mi az egészségügyi ismeretek hiányából származik. Hieronymi belügyministersége idején mégis szigorúan vették a közegészségügy dolgait; akkor megvették a községek a fertőtlenítő szereket és eszközöket, ma a szereket elpusztultak, az eszközöket pedig megsemmisíti a rozsdás. Azt mondja, hogy a fertőtlenítés ügyét teljesen az állam vegye kezébe s ne kívánja, hogy azt a városok, községek a maguk költségén teljesítsék. Sürgeti a lakásügy rendezését, mert az a fővárosban is a tarthatatlanságig rendezetlen, Erősen elítéli az orvosok azon részét, a kik nemes hivatásukból gseftet csinálva, oly módon csinálják a konkurrencziát, mely nemcsak a közmorált sérti, hanem károsan hat az egészségügyre is. Felhívja a miniszter

figyelmét a kórházakra s kéri, hogy tegyen meg mindent a humánus intézetek fejlesztésére s szaporítására. A gyógyszerészetről szól azután, melynek rendezését maga is sürgős szükségnek tartja és pedig úgy, hogy az az egészségügygel a legszorosabb összefüggésbe hozassák. A közegészségügy elemi ismereteinek tanítását is szükségesnek tartja s üdvös volna, ha népies füzetekkel a népet is felvilágosítanák annak fontosságáról és tennivalóiról. — Ez volt röviden Major Ferencz dr. beszéde, a mely őt a közegészségügy leghivatottabb védelmezőjének mutatta be a képviselőházban.

— A meggyógyult miniszter. Báró Jósika Samu, a király személye körüli miniszter, a ki megbetegedett a Majláth-ügy miatt, a konfliktus elintézése után természetesen felgyógyult betegségéből. Holnapután már Bécsben lesz és mintha semmi sem történt volna, újra elfoglalja hivatalát, tovább osztogatja a rendjeleket és címeket, míg aztán valami újabb differenzia esetén nem támadja meg ismét betegsége.

— Felekezeten kívül állók nyilván-tartása. A honbologító egyházpolitikai reformok káros hatása, nyúge mindjobban kitünik a gyakorlatban. A statisztikai adatok halmazának összegyűjtésével, a felesleges bürokratikus sallangokkal agyonterhelt anyakönyvvezetőhivatalok az eddigi munkát sem győzik s még újabb terheket rónak rájuk és a közigazgatási hivatalokra is. A felekezetenküliek száma, törvény védelme alatt rohamosan szaporodik s mind többen igyekeznek a vallás és felekezetek kötelei alól magukat kivonni. A vallás-és közoktatásügyi miniszter szétküldött körrendeletében utasítja a fűszolgabírói és polgármesteri hivatalokat, hogy a felekezeten kívül állókat nyilvántartsák s az erről szóló kimutatásokat legkésőbb február végéig küldjék be az országos statisztikai hivatalnak.

— Új főrendiházi tagok. Lónya Gábor és Elemér grófok, Erdődy Sándor gróf, Széchenyi Viktor gróf és Nádasdy Tamás gróf folyamodtak örökös főrendiházi tagsági joguknak vagyoni képesítés alapján leendő elismerésért és királyi leveleiknek ki-egyezteléseért, mely kérvényeket a főrendiházi igazoló bizottsága már a legközelebbi ülésen fogja tárgyalás alá venni.

— Jobb lenne, ha egészen abba hagynád. Ugyis inkább hiúság az, a mi a vetélykedésre ösztönöz, nem a szived. Nagyon csendes, jó leánynak mondják azt a leányt, félek, hogy te lész a vesztés fél.

Városi Ida felnevetett. Gulyos és kicsiny volt a nevetése és egy diadalmas pillantást vetett a tükörbe.

— En? ... Még eddig tudtommal soha sem voltam vesztés fél. ...

Hanem azért, mikor végig haladt az utcákon egy kicsit elgondolkozott.

Ugyan mit is érdeklí őt ez a dolog? Őt, a gazdag, szép leányt ...

... Ezelőtt három évvel ismerte meg Asztalos Pétert. A kis öcsésének adott órákat, mint bölcsész hallgató. Már akkor is nagyon komoly gondolkodású fiú volt. Hosszas, energikus arca nemes volt és jóval kevesebb léhaság volt szavában, mint barátainak. A gazdag Városi azért szerette meg és nagyon szívesen kezére bízta gyermekét.

Ida épen ebben az évben lett hosszú ruhás kisasszonnyá és az első meleg, tudalmas álmokat szenderegte. Olyan kedves, ábrándozó fiatal leány volt, aki még csak fel-fel eszmél, azután ismét álmodik tovább. Ez a fiatalság kezdete, a legszebb és a legrövidebb időpont az életben — minden önzés, minden számítás nélkül, szívvel, lélekkel tele.

Nos hát, ekkor szerette meg Asztalos Pétert. A komoly fiú is szerette. Olyan egyszerű gyermek vonzalommal, ami mindig igaz és őszinte.

Azután elváltak egymástól. A fiú kész ember lett, a leány meg már felébredt félig. Felébresztette a báltermek szédítő levegője és

mindenekelőtt az a sok bók, ami a kifogástalanul elhalkoló, szigorú feketébe öltözött urak ajakán elhangzott.

A tapasztalhatatlan gyermek szívét meglehetősen rövid idő alatt más irányba hajította az új élet gyönyörűsége és már az első farsang után meglehetősen távol állottak egymástól ő és Asztalos Péter.

A fiú tovább is szegény és komoly maradt, de a leány már józan lélekkel nézett a világra. Az első forró keringő már úgy lezúta a lelkéről az öntudatlanság zománcát, mint a kéz egyetlen érintése letérülő a remek pillangóról a szívet himporát.

Megállapította magában jövő tervét és határozottan úgy találta, hogy Asztalos Péterre neki gondolni gyerekes örültség.

Azután el is felejtette a szó legszorosabb értelmében. Elég dolgot adott neki a ruhák kiválasztása, meg az a gondolat, hogy a haja nem áll mindig épen úgy, a hogy ő szeretné. Sokat utazott és ugyiszólván hódító körutat tett. Teljes nagyvilági urhölgy lett, kevés erőlyel és nem valami épületes viselettel. Ugy ismerte az arczát, mint a festő a maga modelljét. Ugyiszólván áttanulmányozta. Mindig szerencsés győzelemmel végződött minden vetélkedése.

Mégis, ha úgy elgondolta azt az egyforma sima, léha életet, mintha nem igen lelkesült volna már érte. Valahogy megunt a felületlen, könnyelmű embereket, a kik ugyanazon szavakkal bókólnak minden leánynak. Szerette volna, ha valami komoly imádója került volna, de — ezt be kellett ismernie — ő maga is meglehetősen a felszínen maradt és nem igen

vonhatta magára valami komoly embernek a figyelmét.

Mikor azután most hazajött és egy kissé fanyar, keserű ízű emlékezzettel gondolt vissza a legutóbbi hódításaira, hát elmosolygott egy kicsit.

Az ablakon keresztül éppen Asztalos Pétert pillantotta meg. Könyveket vitt a kezében, épen az előadásra sietett.

Ez a komoly ember mintaképe ... Ismét elmosolygott. Hanem azután elsímult ez a mosoly a szája körül, mintha elgondolkozott volna valamin.

— Majd meglátjuk a komolyságát ... Ezzel a gondolatlaltal simitotta meg fekete haját és megnézte magát a tükörben.

A tükör diadalmas, remekszép arczot mutatott. — Igen, az ilyen arcz győzelemre van teremtve.

A nővérétől hallotta meg, hogy Asztalos Péternek menyasszonya van.

Felnevetett erre a képtelenségre! Ő csak tört szívekre emlékezik, de hűtelen szívre ...

Ez a fiú meg szerette. Soha nem mondta, de azért ő nagyon jól tudja. És azt is jól tudja, hogy Asztalos Péter komoly ember.

Nos hát, elmosolygott szép ajkával, legfeljebb egy új vetélytársnó ... Szép-e vajon? ... Igen, vetélytársnó. Nem azért, mintha a szíve épen rettenetesen fájna az egyedüli komoly emberért, a ki szerette, csak mert neki a győzelem gyönyörűsége okoz. Kívált a válami veszedelmes szépség a vetélytárs! Milyen pompás azt legyőzni! ...

Még másnap is ilyen gondolatokkal indult sétára. Az anyja gyönyörködve nézett végig

— A cserben hagyott vezér. A képviselőház tegnapelőtti ülése parlamentünk zárt ülésénél élénken illusztráló jelenettel végződött. A miniszterelnök válaszlát Kossuth Ferencz interpellációjára, melylyel a pártvezér a miniszterelnök legkedvesebb ellenzékének külpolitikai aktivitását akarta dokumentálni. Báró Bánffy Dezső a nála már nem szokatlan modorban kijelentette, hogy Kossuth Ferencz ur interpellációjáról nem lehet komolyan beszélni. Kossuth Ferencz korrigálni óhajtván a miniszterelnök inparlamentáris nyilatkozatát, a miniszterelnöki válasza belemagyarázta a komolyságot s tudomásul vette azt. Nem úgy a saját pártja. Néhány a latere Kossuth-párti képviselő állott fel a tudomásvétel mellett, a többi pedig állva maradt. A Kossuth-pártban ez az eset nagy konsternációt szült s élénken vitakoznak a felett, hogy Kossuth Ferencz ur parlament-i illetenárkodása miféle tankönyvekből veszi okulását, a vezér által meghonosított parlamenti etikett miféle kodexre követeli azt, hogy még azt sem szabad visszautasítani, ha a miniszterelnök a képviselőház nyílt színén vezéröknek még a komolyságát is megtagadja. A saját pártja által leszavazott vezér báránytűrelme a pártban meglehetősen zavart idézett elő.

HIREK.

— A pápa a békeszövetséghez. Budapesten tartott hetedik nemzetközi békekongresszus annak idején köszönő iratot küldött XIII. Leó pápának azért a jóindulatáért, melyben a békeszövetség mozgalmait részesíti. Rampolla bíboros most válaszolt erre az iratra a pápa nevében. Elmondja, hogy ő Szentsége elméjének s szívének minden erejével csupán arra törekszik, hogy béke és igazságosság jusson uralomra a világon. Oda kellene törekedni, hogy a világ népeit egy nagy családdá fűzze össze a felebaráti szeretet köteléke. Ő a jövőben is figyelemmel fog kísérni minden törekvést, mely ennek a megvalósítására történik. Ebben az elhatározásban megerősíti őt az, hogy az emberek már-már maguk is a kötelességek

hű teljesítésében s a jogok megvédésében látják az alapot, melyre minden erkölcsös népnek helyezkednie kell. Reméli, hogy az ökök joga helyébe az ész joga lép és hogy az igazi civilizációnak új érája az emberek családjának megkönyíti az utat legfőbb emberi hivatásuk teljesítésére.

— A kath. legény-egylet közgyűlése. Január 31-én este 6 órakor tartotta a székesfejérvári katolikus legényegylet évi közgyűlését. A pártoló tagok közül többen, a rendes tagok pedig teljes számban megjelentek. A közgyűlést Látics György alelnök nyitotta meg s lendületes szavakkal vázolta az elmúlt év történetét. Majd felkérte Velinszky Ferencz titkárt jelentésének felolvasására. Ezen jelentés megmondotta nekünk, hogy az egylet most kezd csak igazán élni, virágozni, a miben nagy érdeme van Látics György alelnöknek és Velinszky Ferencz titkárnak, kik törhetetlen buzgósággal igyekeznek megvalósítani a célt, melyet Kolping Adolf nagy szelleme kitűzött. Az alelnök felolvasta a pénztári jelentést; a mérleg nagyon kedvező. Az egyesületnek legnagyobb jótévedője dr. Steiner Fülöp megyés püspök úr ö méltósága, kit az egybegyűlt tagok lelkesen megjelenezték. Következett az első és második dékának, ugyszintén a főrendezőnek titkos szavazás utján való megválasztása. Első dékán újjólaj Majzer János lett. Látics György több indítvánnyal lépett fel, melyeket a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A többiek között indítványozta az alapszabályok megváltoztatását, mert a mostaniak a mai kor igényeinek nem felelnek meg. A közgyűlés Látics György alelnököt, Kiss Arisztid és Simon Lajos pártoló tagokat; Majzer János és Csulek József rendes tagokat küldötte ki, mint bizottságot az alapszabályok megváltoztatására. Egyébb tárgy nem lévén az alelnök megköszönve a szíves érdeklődést, a közgyűlést bezárta.

— Közigazgatási bizottsági ülés. Fejérmegyei törvényhatósági bizottsága kedden, február hó 9-én délelőtt 10 órakor a megyeház kistermében rendes havi ülését tartja Huszár Ágost alispán elnöklété mellett.

— Visszatérés. Özv. Ascher Mártonné szül. Nyáry Terézia szíve sugallatát követve Pázmádon február hó 3-án elhagyta

a lutheránus hitet s visszatért a kath. egyház kebelébe. A hitvallást Bíkey Ferencz segédlelkész kezébe tette le. Röviddel az áttérés után még az nap örök létre szentelirt.

— A pápa egészségi állapota. Egy római távirat szerint dr. Lapponi, a pápa udvari orvosa kijelentette, hogy a pápa nála ksemmibaja nincsen, kitűnően érzi magát és a betegségről szóló hírek minden alapot nélkülöznek. Aomból éjjel táviratilag jelentik, hogy a pápa ma este 6 órakor fogadta Henrik orleánsi herceget, a ki a becsületesen jelvényét öltötte fel. A kihallgatás 20 percig tartott. A pápa ezután gróf Dellasallet, a herceg kíséretét is fogadta, a ki nagy meglepéssel nyilatkozott a fogadtatásról. Dellasalle a kihallgatás előtt tudakozódott Cagianokamarásnál, mi igaz az újabb hírekől, a melyek a pápa egészségi állapotáról elterjedtek. Cagianok kijelentette, hogy a hírek merő kóhalmányok. A pápai kihallgatás után Henrik herceg Rampolla államtitkárt látogatta meg.

— A dunapenteleki kath. kör a közelmult napokban életrevalóságának számos jeleit szolgáltatva. Mnit hó 31-én a nagyvendéglő termében fényes táncmulatságot tartott, mely a kör pénztárának 70 frt tiszta jövedelmet hozott. A mulatságon megjelent a község színe-java és fesztelen jókedv uralkodott reggelig. Folyó hó 2-án pedig választmányi ülést tartott, melyen több üdvös indítvány tétetett, így a kör czélszerűség szempontjából a község más részében is nyit helyiséget, hogy a tagok könnyen megközelíthessék. 4-én a kör felolvasó estét rendezett, melyre a kör rendes és pártoló tagjai nagy számban jelentek meg. A felolvasást Látics György fejérvári káplán tartotta a „vallás és hazaszeretet”-ről. Az egyszerű, világos előadás mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét és végül a fülolvasót megjelenezték. A kör tagjai között oly lelkes hangulat uralkodik, hogy ha az intelligens elemek, felolvasások és más előadások által folyton ébren tartják annak szellemét, a kör a legszébb jövőnek néz elébe.

— Név-változtatás. A belügyminiszter megengedte, hogy a Seregélyeshez tartozó Pusztai-Ujfalu a nevét Zichy-Ujfalura változtathassa.

Ida leánya szép alakján. Ma különösen jó kedvű is volt.

Az első ismerősét megszólította.

— Rég nem láttam Gebödi...

Gebödi valami dzsentri familiából való, kiténtve érezte magát e megszólítás által. Magában nyomban meg is állapította, hogy Városi Ida pompás leány, de a mi mindennél több, kitűnő parti...

Időközben az ismerősökről kezdtek beszélgetni.

— Mondja csak — kérdezte Ida — szép lány az a Boros Mariska?

— Hol hallotta a nevét?

Ida felnevetett.

— A szépek névsorában.

A Gebödi arca elmosolyodott egy kicsit.

— Nem ott hallhatta — mondta azután, a Boros Mariska neve a jók névsorába való.

— Igazán? ... Hát ismeri? ... kérdezte Ida örömmel.

— Csak úgy véletlenségből ... A kis nővérem francia órákat vesz tőle.

— Órákat ad? — kiáltotta Ida lelkesülve és egy pompás gondolat villant meg a fejében.

— Nagyszerű dolog, hogy órákat ad, magam is veszek tőle a gyakorlat szempontjából.

Es azután meglehetősen ideges sietséggel tette hozzá:

— Kérem, nem tudja a lakását?

Gebödi elgondolkozott egy pillanatra.

— Igy nem. De odahaza megkérdezem, leírom és ha megengedi, elküldöm.

— Jó. De ne rejtse el!

Másnap délelőtt a kezében volt a czim. Délután pedig elindult — francia órákat venni. Meglehetősen neveléses dolognak találta az

egészet. Hogy kinyomozta annak a leánynak a lakását.

Alig várta, hogy lássa. Szép lány lehet. Tegnap azt mondta róla Gebödi, hogy „jó.” A férfiak a szépeket tartják jónak. Nos, hát akármin legyen is a dolog, neki ez a lány vetélytársnője. Azt követeli a szépsége, a hűsége, hogy győzze le és vegye vissza tőle azt a szívet, a mi utójára is az övé volt. Arra nem gondolt egy percre sem, hogy ő is lehet vesztes. Nem! ... Az még nem volt soha! Pedig nagyon sok szép, legyőzhetetlennek látszó vetélytársnője volt, ékes, nagyvilági lányok, a kik egészen otthon érezték magukat a világ változatos, de mégis egyforma folyásában.

Mikor azután ott állott Boros Mariska előtt, határozottan meg volt lepődve.

Nem éppen a leány szépsége miatt, mert nem volt valami tulságos szépség.

Inkább nagyon is komoly és nagyon is fáradt volt az arca.

Mikor jól megnézte finom, halvány arcját, valami kis szégyen pirította.

Ilyen egyszerű vetélytársnője még nem is volt. Ennek a legyőzésére egy tekintet elég.

Valami kis gunyos mosoly vonta szét piros száját és ránézett a leánynra.

— Mivel szolgálhatok, kisasszony? — kérdezte az kellemes hangon.

Ida megütődött a kérdésen. Ez nem a vetélytársnő kérdése.

Egy kissé zavarba jött, de azután büszkén felelt.

— Társalgási órákat szeretnék venni a francziából.

Boros Mariska kedvesen intett a fejével.

Azután kezébe vette kis könyvét és egy kevés idő múlva szelid pillantást vetett a szép Idára.

— Még négy óram van egy hétre, — mondta kedves hangon.

— Akkor legyen szíves bejegyezni, — felelte Ida. Hanem azután valahogy jobban szerette volna ismerni a — vetélytársnőjét.

— Mondja csak, kisasszony, — kérdezte, és most már felengedett a hangja, — nem terhel-e túl magát tulságosan a munkával?

— Oh nem, — válaszolt Mariska mosolyogva. — Én örömmel tanítok, azután ...

Elkomolyodott az arca, de nem folytatta tovább a mondatát.

De Ida még soha nem látott rokonszenvesebb szomorúságot arczon, mint ennek a leánynak az arcán.

Kíváncsi volt a fájalmára — azután meg a vetélytársnője volt ...

Az ujján ott ragyogott a karikagyűrű — az Asztalos Péter gyűrűje.

De ez a leány ezt a gyűrűt olyan nyugodtan viselte, mintha nem is tudná, hogy az ő völégénye szép, komoly ember és hogy esetleg még vetélytársnőt is láthat benne valaki.

Ez a szelid nyugalom vesztegette meg bizonyára a szép, hű, önhitt leányt, mert oda lépett Mariska mellé és szép szemével résztvevően nézett rá.

— Azután? ...

Mariska lelkét áthatotta az a fényes tekintet, ez a meleg hang.

Önkéntelenül is szóra nyílt az ajaka.

— Azután kell. Nagyon beteges az édesanyám, a nyugdíj még a gyógyszerértára is kevés ... Azután — azután élni kell! És az anyámnak rajtam kívül nincsen senkije! ...

— **A pozsonyi Mária Terézia szobor leleplezése.** A pozsonyi Márai Terézia szobrot, mint értesülünk, ez évi május hó 16-án fogják leleplezni. A leleplezésen a király is meg fog jelenni s állítólag a hódoló díszmenettrészen meg fogják ismételni. A szobor leleplezése után a restaurált Ferencz-tornyt fogják felszentelni. Este díszelődés lesz élőképekkel, melyeket Zichy Géza gróf vezetésével a pozsonyi arisztokrácia tagja fognak bemutatni.

— **Apponyi menyasszonya.** Apponyi Albert gróf a nemzeti párt vezére tudvaleg leg eljegyezte Mensdorf Klótd grófnót. Mint teljesen hitelt érdemlő helyről értesülünk Apponyi gróf egy nemesek fenkölt gondolkodású lénynek osztja meg hajlékának és szívének melegét, hanem olyan elhatározású nővel, a ki teljesen föllismerte és elfogadta a művelt és odaadó nő azon kötelességeit, melyek rá Magyarországon, egy ellenzéki párt vezérének oldalán mellett várhatnak. Mensdorf Klótd grófnő régebbi idő óta élénk érdeklődéssel kíséri hazánk közviszonyait s a magyar nyelvet szorgalmasan tanulja, hogy érzelmeiben és nyelvében igaz magyar asszonynya lehessen.

— **Tárgysorsjáték.** A székesfejvári jótékony négyelet február 28-án tárgysorsjátékot rendez saját febrúrá javára. Hogy a jótékony négyeletnek mentől fényesebb eredményre végződjen ez a törekvése az mindannyiunknak közös óhaja, kik ismerjük és méltányolni tudjuk az egyelet nemes irányu működését. Az egész városban már is nagy érdeklődés mutatkozik a tárgysorsjáték iránt. Különösen a nők körében nagy a mozgalom, mert senki sem akar elmaradni a nemes versenyből, a melyben a legutólsónak is elismerés és dícséret lesz a pályabére. A dolgos kis kezek fáradhatatlanul készítik a kézimunkákat s a mosolygó leányarcok a jótékony négyelet gondolatával hajolnak a munkák felé. A színes selyem szálakból csillagok, virágok lesznek, melyekbe annyi érzést, annyi gondolatot szőnek bele a szép leányok. Milyen csodás, igéző világ is tárulna elének, ha kitudnánk betűzni ezekből a kézimunkákból az érzéseket és

Mig beszélt, addig összekulesodott a két keze és a homlokán, igen, azon a tiszta, őszinte homlokán az élet gondjai vitorláztak.

Igy nagyon gondolkozó volt az arca, de finom ajkai körül az a bágyadt, szelid mosoly egy kicsit megenyhítette az arcán azt a komoly kifejezést.

Kikísérte Idát egészen a kapuig.

A napfény éppen világos vonalat húzott az alakjára és Ida egészen jól megvizsgálhatta vetélytársnőjét.

Rokonszenves kerek arca volt és nagy, világosbarna szemei. Ezek a szemek nem igen voltak villogók, sem kaczerók, inkább szelidek és okosak. A haja is világosbarna volt és így inkább övezte, mint árnyalta az arcát.

Ida igazi remekmű volt mellette tökéletes fehér arcával, a melyet mint valami csabító alap, még jobban kiemelt a fűrtös fekete haj. De azért mikor lassu, egyhangu léptekkel haza vette az útját a szép kevély leány, úgy érezte, hogy nincs kedve felvenni a harcot a vetélytársnőjével.

Igen, mert ő szebb, sokkal szebb, ért is a győzelemhez, ha egy magához hasonló, kifogástalan valaki a vetélytárs.

De ilyen kedves, jó leánnyal még az utóbbi évek alatt nem volt úgye. Elgondolkozott és valahogy igazat adott nővérenek.

Ugy érezte, hogy ezzel a leánnyal nem volna bátorsága harcolni, de ha volna is, minden szépsége mellett is, ő lenne a vesztes...

gondolatokat, a melyekkel azok készültek. A tárgysorsjáték az általános érdeklődés mellett előre láthatólag fényesen fog sikerülni és nem csak a székesfejváriak, de a vidék előkelősége is hozzá fog járulni ajándékaival, hogy a sikert előmozdítsák. A kézimunkák, vagy egyéb ajándék tárgyak a jótékony négyelet címére küldendők, mely az ajándékok átvételét hirtalpig fogja nyugtáznai. A nemes ügy érdekében kérjük a nagy közönséget a jótékony négyelet támogatására.

— **Közégi választások.** Nagy-Perkátán e hó 5-én mentek végre a bíró és előjárók választásai Póór Gusztáv d.-adonyi főszolgabíró elnöklété alatt. Bíróknak megválasztott most már másodszer Kapócs Péter. A többi előjárók kevés kivétellel a múlt évek. A választást megnehezítette a névszerinti szavazás, melyet minden egyes állás betöltésére — a bírói állás kivételével — kértek a szavazók. — Kis-Perkátán is 5-én volt meg a választás, mely a szavazók előleges megállapodása folytán egyhangulag folyt le. Bíró lett Bittó Zoltán uradalmi tisztartó, míg a többiek kevés kivétellel a múlt évek maradtak.

— **Megszűnt hirlap.** A „Nemzeti Ujság” a népmzeti pártnak ez a derék, független organuma s a „Hazánk” az Orsz. Magyar Gazdaszövetség közlönye febrúar 1-én fusionált s ezental „Hazánk” czim alatt fog megjelenni. Az összeolvadt lapokból alakult „Hazánk” lap tulajdonos felelős szerkesztője Korbuly József, a „Nemzeti Ujság” volt felelős szerkesztője; helyettes szerkesztője pedig Jancsó Dezső, a „Hazánk” volt felelős szerkesztője.

— **Bányaszerecséltenség.** Dunabogdán nyíról írja levelezőnk, hogy az ottani kőbányákban az állapotok oly rosszak, hogy minden évben nem egy szerencsétlenségnek színhelye a kőbánya. Ez évben szerdán febrúar 3-án történt az első szerencsétlenség. Ilyen időjárás mellett, mint a milyen most uralkodik, a sok nejjességűl meglazult kövek önmaguktól lehullanak s így a munkások csak életveszély között dolgozhatnak. Szerdán d. u. 4 óra tájban egy lezuhanó kő Reischer Mihály 47 éves bányamunkás fejét zúzta be s azonkivül még ballábát is eltörte. Harmadfél órai kinlódás után a nélkül, hogy eszméletét csak egy percze is visszanyerte volna, hiszenvedett, özvegyet és két árvtát hagyva maga után.

— **Táncmulatság Nagy-Lángon.** Sikertült farsangi mulatságot rendezett Nagy-Lángon január 30-án az uradalmi tisztikar az ottani tűzoltó-egylet javára. Vigan folyt a tánc az egész éjen keresztül. Oly jó kedv uralkodott, hogy a vigadók észre is alig vették a tánczterem ablakánál beszuródó hajnali fényt, mely végre is 7 óra tájban véget vetett tánczának. A táncz után az egész társaság Wolff Károly uradalmi intéző vendégszerető házához vonult villás reggelire. A sikertült táncmulatságon jelen voltak: A szonnyok: Andráskovics Józsefné, Bertha Károlyné, Bubicz Antalné, Jandrók Istvánné, Kóváry Edéné, Lichtneckert Antalné, dr. Magyar Józsefné, Nemeth Péterné, Reinacher Ottóné, Rott Ignáczné, Sárközy Kálmánné, Staudt Jánosné, Truka Józsefné, Voigt Edéné, Wolff Károlyné, özvegy Wagenhuber Péterné stb. Leányok: Bubicz Miczi, Fischer Ilonka, Jandrók nővérek, Lichtneckert Luizika, Kóváry Erzsike, Lichtscheindl Fanni, Lux A., Rott Mariska és Teruska, Sárközy Pálma, Trapp Eliz, Schimpf Paula és még többen.

— **Felolvasás.** A tóvárosi fiók katolikus körnek f. hó 4-én ismét a városi sikerült felolvasó estélye volt. A tagok egyre nagyobb tömegekben keresik tel ily alkalmakkor a kör helyiségét, elhozva magukkal feleségüket, serdültebb gyermekeiket. Most is zufolásig megtöltötte a kör elég tágas helyiségét a hallgatóság, mindvégig mély csendben, figyelmesen hallgatván Chay Antal alelnök magvas beszédét, amely-

ben a mult hó 31-én megtartott összkörök közgyűlésének jelentőségét, az ott hallottakat, különösen Prifach József pápai praefatus beszédét fejtegette. A hallgatóság arczáról lehetett olvasni, de különösen a gyakori helyes közbeszólásokból is következtethető volt, hogy a lelkes alelnök minden egyes szava a hallgatóság szívéből ered és szívéhez szól. — Utána Gassner József olvasott fel egy sikerült humoros elbeszélést, a mely a közönség hangulatát mindvégig élénk derűtségben tartotta.

— **Nézegette a kocsiakat.** Tegnap éjjel Vinczei palotai-utcai kocsmáros udvarán a hetivásárra bejött falusiak kocsija körül egy ember settenkedett s vizsgálgatta a kocsiakat. A még nyugalomra nem tért falusiaknak feltűnt ez az ember s kérdőre vonták őt, de az kiterő válaszokat adott, a miért is átadták a rendőrségnek, hol azt állította, hogy őt Veréb Józsefnek hívják, mohai illetőségű s hogy csak szállást keresett ott. A rendőrség addig fogva tartja, míg illetősége és, neve biztosan meg lesz állapítva.

— **Rendőri hír.** Kulcsár János pákozdi lakos már számtalanszor került a székesfejvári rendőrség kezeibe, mert időnkint bejön a városba koldulni. Ma ismét elfogták őt s három napi börtönt kapott büntetésül.

— **Lavinaomlás a Retyezáton.** A Retyezáthon Kenderessy földhirtokos fűrészmalmában dolgozó munkásokat a fűrészmalommal együtt egy lavina a mélybe sodorta. Csak nagynehezen lehetett az eltemetett áldozatokat a hó alól kiásni. Hétfő munkás meghalt, tizennégy megsebesült. Az erdélyi havasokon az utóbbi időkben egyáltalában gyakoriavá vált a lavinaomlás.

— **Hornig püspök pásztorlevele.** Báró Hornig Károly veszprémi püspök most küldte szét az idei első körlevelét. A körlevél első sorban közli a közigazgatási bíróságról szóló törvény életbeléptetése alkalmával kiadott kultuszminiszteri rendeletet és utasítást, továbbá az erre vonatkozó végrehajtási rendelet némely szakaszait, nemkülönben a pénzügyi közigazgatási bíróság ama határozatát, mely szerint templomoknak általánosságban tett hagyományok nem illetékmentesek. Fölvívást intéz azokhoz, a kik katonai lelkészek óhajtanak lenni, megszüregtetni a kongruabevallások beküldését, pályázatot nyit a pápai megürült parochiára s végül közli az egyházmegyében történt személyi változásokat.

— **Egy megtagadott tisztí párbaj következményei.** Mint Berlinből táviratozták, Erhard báró volt katonatiszt, ki Düsseldorfban egy ottani polgári tisztviselővel nem akart megverekedni, tisztí rangjától megfosztották; a császár az ítéletet helybenhagyta, az elítéltek azonban különböző kegyelemből megengedte a vaskereszt további viselését. Erre Erhard letette a keresztet s visszairt, hogy a vaskeresztet re delkezésére boocsájtja, mivel ő ezt a kitüntető rendjelet, melyet számtalan ütközetben, életének veszélyeztetésével érdemelt ki, különös kegyelemből nem akarja viselni. Midőn Erhardot elítélték, egyidejűleg tudták vele, hogy másnap délben egy órnagy fog menni lakására, hogy elvegye tőle tisztí kinevezését. Az elítélt erre az okmányt elégette s azt felelte, hogy ő fogja meghatározni, mely napon és mely órában fogad valakit saját lakására.

— **Egy lövés.** Ma reggel nagy ijedelmet okozott a megyeház körül lákó közönség között egy lövés, melyet a megyeház börtönét őrző tett. Siettek a lövés színhelyére, azt gondolva, hogy talán valami szökni akaró rabra létt az ő. Csalódott az odagyűlt nagy tömeg, mert bizony nem akart rab szökni, hiszen nem szöktak a megyeházi örök oly figyelmesek lenni, hogy meglássák ha egy rab szökni akar, pedig mint láttuk szökött onnan rab elég gyakran. Az ő csak a levezető lött, hogy segítséget hívjon, mert egy izraelita honpolgár Deutsch Mór székesfejvári szatács illetlen dolgát

akarta elvégezni a fal mellett s mikor Vámos János nevű őt ezért rendentasította, Deutsch Mór gorombáskodni kezdett. A lövére oda ment egy rendőr s Deutsch Mór, mint a városban ismert egyént szabadon bocsátotta, de a feljelentést elene beadta.

— **A kis lottó vége.** Lukács pénzügyminiszter tegnapelőtt törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházhoz és a mely a kis lutri halálát jelenti. Tehát vége van, visszavonhatatlan vége a kis lutrinak! Babonás emberek, szerencsét próbáló kávézenikék, kofák, gyorsan meggazdagodni óhajtó varróleányok hasztalan keresnek jó számokat, a melyek szerencsét ígérnek és a melyek gyakran csálnak és tévútra vezetnek, mégis varázsosak azoknak, a kik hisznek bennök. Hiába mondja már most ezután az álmoskönyv, hogy: „Ménkü, ha mást talál: szerencse 13, 21, 36.” „Börtön, hóhér, akasztófa: kellemetlenség 62, 44, 56.” Sötét éjjel az utcán kapott nyakleves fájdalom 86, 73, 24.” Nem lesz a ki hinni fog a rejtelmes jóslatokban s a számokat hiába jegyzi föl almaiból fölébredve, reszkető kezek a szerencse után ábrító. Mennyivel lesz előnyösebb az osztályorsójáték, a melyet a kis lutri helyett behoznak, azt nem ezen a helyen fejthük ki. De bizonyos, hogy a szerencsejáték a régi intézménye a szegény embereknek átlag nagyon kevés szerencsét, de annál több csalódást okozott, a mellett, hogy lelketlenül kiszakmányolta őket. Kilenczven szám közül hármát eltalálni a legnagyobb ritkaságok közé tartozik és a nyeres valószínűsége a minimumra csökkent alá. Ismertünk szerencsétlen lutristákat, a kiknél szenvedélylyé növekedett a játékedv és a kik egyszer egy számot megáldva, tizenöt esztendeig megtették azokat, a nélkül, hogy egyetlen egyszer nyertek volna, de kis vagyonkájok egészen elszórtak. Voltak, a kik annyira bíztak a számokban, hogy munkájukat elhanyagolták, elzüllöttek s mialatt reményekkel voltak tele, menthetlenül indultak romlásnak. Augusztus 1-ig tart még a játék, azután megszűnik végképen, visszavonhatatlan szomorúságra azoknak, a kik hittek benne, de öröme azoknak, a kik tudták, hogy nem más, mint a leglelketlenebb hazárdjáték, melyet az állam a szegény néppel folytatott.

— **Nyilvános köszönet.** A nagy-lángi uradalom tisztikara által január hó 30-án a helybeli tiszolt-egylet pénztára javára tartott bál alkalmával felülfizettek: Id. gróf Zichy János 20 frt, ifj. gr. Zichy János 5 frt, id. gróf Zichy Jánosné 20 frt, Deutsch Miksa és Frigyes 5 frt, Almásy János 2 frt, Jeges Antal 1 frt, Jandrók Istvánné 2 frt, Deim György 1 frt, Andráskovits József 1 frt, özv. Wagenhuber Péterné 2 frt, Schulz István 1 frt, Frank Géza 2 frt, Vai, Ede 1 frt, Lukács Antal 2 frt, Reinacher Ottó 1 frt, Truka József 1 frt, dr. Magyar József 1 frt, özv. Tömör Antalné 2 frt, Schwarzer Anna 2 frt, Tull Armin 2 frt. Fogadják a nemeslelkű adakozók a rendezőség és a tiszolt-egylet köszönetét.

— **Nansen és a stockholmi kiállítás.** Ez év május havában nyílik meg a stockholmi kiállítás, mely különösen az északi országok különlegességeit fogja bemutatni. Egyik csoportját Nansen állítja össze, a mi e csoportot különösen érdekese teszi. A híres északi sarki utazó sok oly érdekes tárgyat fog kiállítani, melyet felfedező útja alatt szerzett. Utjának nevezetesebb pontjairól fotografikus felvételeket is állít ki. Az egész kiállítás a norvégiai természetszeti jelenségek nagyszerű és szemléltető bemutatása lesz.

— **A székesfejvári I. polg. betegs. és temetk. pénztár** saját pénztára javára folyó évi január hó 31-én a „Fehér Bárány” vendéglőben egy minden tekintetben sikerült mulatságot rendezett. Felülfizettek: Pásztori Sándor 5 frt, Kalocsay Alán 1 frt 50 kr, dr. Saára Gyula 1 frt 50 kr, dr. Rédei József 1 frt 50 kr, ifj. Gébert József 2 frt, Silling Ferencz 2 frt 20 kr, Stefanovits József 2 frt 20 kr, Számmer Kálmán 1 frt 30 kr, Warga Ferencz, Friz József, Hanekker József, Lichtnekert József 1—1 frt, Halász János 70 kr, Auerbach Gábor, Havranek Lajos, Meizer Andrásné, Bauer Dénes, Galambos

József, Szalai Imre, Horváth István 50—50 kr, Szabó Lajos 70 kr, Antal Ferencz, ifj. Engelmann Pál 30—30 kr, Pap Mihály, Álovits József, Engelmann Pál, Sveczer Miklósné, Simon Lajos, Vécsei Sándor, Poór nővérek, Zombay Jánosné, Horváth Istvánné, Horváth Katica, Gáncs Pál, Tujner István, Fehér Ödön, Pölcz Károly 20—20 kr, Langhmár István, N. N. 10—10 kr.

— **A nyul-saison vége.** A szabad természet lakóinak, a rőtbarna félnék nyulaknak pár nap óta ismét nyugodni van. A vad hajsza megszűnt ellenük. Nem hallatszik már a vadászok hangja az erdő száraz fái között, a rengeteg csöndjét nem zavarja meg már a fegyverdorrenes, a mezők hósvatagjain nem űzik már a nyulakat. A vadászat állg begombolt, zuzmarás bajszu hívei kereszthez tett puskacsövek között fogadják, hogy szeptemberig békét hagynak a szegény tapsi füleseknek. Az ifju nyulárocskák tegnap utaztak el az erdőbe, mezőkre, hol zavartalan mézesheteiket fogják tölteni.

— **A pestis.** Fiuméből írják, hogy Raisz közegészségügyi felügyelő, a kit a belügyminiszter a pestis behurcolásának megállítására végeztetett fogantatott egészségügyi intézkedések tanulmányozására Fiuméba küldött, tegnapelőtt a városi kórházra s azzal kapcsolatos berendezéseket, a városi mentők helyiségeit és szervezését tekintette meg és mindent rendben és a czélnak megfelelőnek talált. Éjjel a rendőrorvos és a városi egészségügyi közegek kíséretében meglátogatta a város és különösen az óráros szegényebb és kisebb korcsomáit és éjjeli szállásait és ezen helyiségek állapotát, berendezését és nyugalomát egészségügyi szempontból nem találta tökéletesnek és eléggé megfelelőnek. Kifogásolta a jelenleg itt tartózkodó brazíliai kivándorlók elszállásolását, mely az egészségügyi követelményei ek meg nem felel, minthogy egy szobában 25—30 egyén is el van helyezve. Ez a helyzet azonban ideiglenes jellegű és rövid tartamú, tehát az egészségügyi viszonyok mellett egyelőre tűrhető. Az egészségügyi felügyelő tegnap a tengerészeti hatóság orvosaival tárgyalta a fertőzött vidékekről érkező hajókkal eszaktelendő fertőtlenítés módzatainak tárgyában.

— **Az erkölcsi silyedés Olaszországban.** Olaszországban, hol egészen szabakoművesek befolyása uralja a közviszonyokat, mind nagyobb lesz az erkölcsi silyedés. Bologna és Florenca városok törvényszéki elnökei minap tartották rendes beszámoló beszédeiket, melyeket minden év januárjában mondanak az olasz törvényszékeken. Mindkettő szomoruan konstata, hogy a gonosztevők száma évről-évre nagyobb Olaszországban s különösen megdöbbentő, hogy a legtöbb bünt egészen a fiatal emberek, sőt gyermekek követik el. Pádovában a példánul egy tizenkét éves gyermek úgy fejebeüti játszótársát egy kövel, hogy az szörnyen hal. Rómában a n egy tizenhat éves fiu késsel fölvágtá édes anyjának gyomrát, utána pedig az apját gyilkolja meg. Firenzeben a n egy fiu testvérátját üli meg. Előbb együtt követtek el egy betöréses lopást, melynél tetten érték őket. A kereskedő rájuk rontott, a fiatal tolvaj idejekorán megmenekülhetett még, de az idősebbiket késével megsebezte a kereskedő. Mégis sikerült elmenekülnie. De a fiatalabbik, mikor látta, hogy a bátyja megsebesült, attól való félelmében, hogy most a rendőrség rájuk talál s a bátyja őt is elárulja, levágta a bátyja fejét. A Romagnában csaknem minden utcagyerkőzést kést hordoz a zsebében s alkalomadtán jól forgatja. Az orgyilkosok s a fölbérelt gonosztevők, a hatvanas évek romantikus regényintrikusai is föltámadtak szenderegükből. Zsebmetszők és hasfelmeteszők tanyáznak ciprus és olajfaerdők árnyékában.

— **Felolvasás.** A perkátai kath. körben Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe Páulovits Alajos, kis-perkátai tanító tartott nagyobb szabású felolvasást „a föld és népeiről”, mely mindvégig a tagok élénk érdeklődésével találkozott.

— **A nagykövetek fizetése.** A külügyi hivatalnak csupán német nyelven megjelent és csak a bécsi lapoknak megküldött évkönyve

többek közt érdekes adatokat tartalmaz a diplomataik nem megvetendő javadalmazásáról. E szerint a nagykövetek 8000 frt törzsfizetést kapnak, a mihez azonban pótlék is járul. A legkisebb pótlék pedig 41,600 frt, a legnagyobb 53,600 A nagykövetek átlagos fizetése tehát évenként potom 50,000 frt A pétervári nagykövet ehhez 18,500 forint, a római (Quirináli) pedig 10,000 forint lakáspénzt kap. A követek már sokkal kisebb fizetést élveznek. Törzsfizetésük 6300 forint, amihez pótléket kapnak, amely a legkisebb berlini követéségünké 8700 forint, a legnagyobb a pekingi: 20,000 frt. Sokkal mostohább sorsban részesülnek az atachék, akik szerény fizetéssel kénytelenek megelégedni, mert persze nem igen szorultak nagyobbra.

□ **Halál tárgyalás közben.** Nagy megdöbbenést keltett tegnap Komáromban Mike Károly komáromi ügyvédnek és primási ügyésznek hirtelen halála. Tegnap Ersekújvárot volt, ott a járásbírósnál valami ügyben tárgyalása volt. Tárgyalás közben az ügyvédet szívzselhűdés érte és nyomban meghalt. Az elhunyt 47 éves, családos ember, városi virilis volt s mint jeles szónok volt ismeretes.

— **Visszaemlékezés.** Az ezredéves kiállítás kedves emlékei vonultak el lelkünk előtt midőn megkaptuk Mauthner Ödön budapesti magkereskedő idei főárjegyzékét, melynek borítékáján az ezredéves kiállítás egyik gyöngye, az általános feltűntetelt Mauthner pavilon van ragogó szinnyomatban megörökítve. Kik az e pavilonban csoportosított nemesített magvakat szemlélték, nemcsak a belföldi közönségünk, hanem a szélrózsa minden irányából idesereglett külföldi látogatók is mind beismerték, hogy a Mauthner cég nemcsak méltó vetélytársa az angol, francia és amerikai világhírű magkereskedő cégeknek, hanem tulszárnyalta azokat. Élénken bizonyították ezt a pavillont a körülvevő növénykincsek, a tündéres üdezőlő finomszálú pázsit közt mint keretben meg-megújuló változatos virágpompa. Ugy a pázsitkeret, valamint a gyönyörű virágok mind a Mauthner-féle magvekből fakadtak. Az idén különben a Mauthner főárjegyzéke a legelső külföldi főárjegyzék is határozottan felülmúlta. A felette izlésesen rendezett igen gazdag (184 oldalra terjedő) tartalma, az érdekes ujdonságainak tömege, nem-hogy farszáná az olvasót, hanem valódi élvezet gazdának és kerkedvelőnek egyaránt és fogalmat nyújt a Mauthner-féle maggyereskedés óriás, sokoldalú választékáról. Mauthner ezen gyönyörű új főárjegyzékét régi vevőinek felszólítás nélkül is megküldi. A kik pedig csak ezután óhajtanak Mauthner zászlaja alá sorakozni, azok kérhik a czégtől levélben vagy levelező-lapon az említett főárjegyzék, melyet azután ingyen és bérmentve fognak megkapni.

— **Egyházi szerek, zászlók, miseruhák** keresztüti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánlközik Szűts és Társa, a bibornokérséki és Magyarország herceggimánású udvari szállítói. — Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

Irodalom és Művészet.

Magyar nemzet története. Irodalmi rovatunknak egy újszólván már állandóvá lett „Magyar nemzet története” vállalatáról a Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) budapesti kiadócégnél megjelenő nagyszabású Szalay-Baróti írta „Magyar nemzet története”-ről kell ismét megemlékeznünk, melynek most kaptuk 55-ik füzetét, melyben folytatódatosan leíratik I. Lipót császár-király uralkodása, Bécsnek a hős Szobieszký János lengyel király általi felszabadulása. Szemlématom és zlelhetni a Szalay-Baróti-féle „Magyar nemzet története”-én, hogy a mint tovább és tovább halad történeti előadása az újabb korszakok felé azomódon mindinkább szaporodik mindegyik füzete e derék vállalatnak képdíszében, melyet a szerkesztő oly helyes és gazdag választékban állít elélnke az egykoru rajzok, metszetek vagy festmények dus gyűjtő tárházából. Az 55-ik füzet műmelléklete Tököly Imre dañás alakja.

VEGYESEK.

□ **Menelik és felesége.** Az abessziniai uralkodó párról érdekes dolgokat mond el egy olasz hírlapíró, a ki hosszabb ideig tartózkodott Menelik udvarában. A népus felesége — írja — elrémít módon kövér hölgy. Az európaiak iránt a legszenvedélyesebb gyűlölettel viseltetik, a minék az által is kifejezést akar adni, hogy a harisnya kivételével nem használ semmiféle európai ruhadarabot vagy joilette-czikket. Az uralkodás gondjait megosztja a férjével még pedig igen erőlyes módon. Ő szövegezte azokat a békeföltételeket is, a melyeket Menelik az olaszok elé terjesztett. A háboru alatt mindig a sereg élén haladt a férje oldala mellett, férfi módjára ülven meg a lovat. Menelik ellenkezőleg nagyon megbarátkozott már az európai civilizációval. Bevezette az országába a telefont és a távirót is s a törzsfőnökök most már használhatnak akármilyen névjegyet is: Makonen ras. Abesszinia. Telefon-szám 12. Menelik szenvedélyes kártyás s a rossz nyelvek azt beszélik, hogy már el is ferblizte az olasz hadisarcz nagy részét.

□ **Visszanyert látóképesség.** New-Yorkban egy szemorvos, egy születésétől fogva vak emberen olyan sikerült operációt végzett, hogy az visszanyerte látóképességét. A páciens most leírja egy amerikai újságban, a mikor először érezte azt a hatást, a mit az emberek látóérzékeire a külvilág gyakorol. A mit életemben legelőször láttam — írja — az orvosom arca volt. Az emberi arc sokkal kisebbnek és szebbnek tűnt fel előttem, mint én képzeltem. Az orvos nevetett. En soha nem láttam még embert nevetni. Nem is tudom elmondani, hogy mit éreztem akkor. Az orvos arca olyan boldogságot sugárzóknak tűnt fel nekem. Olyan megfoghatatlan volt nekem ez az egész külső világ. Ezután egy széklet pillantott meg, a mikor megérintettem, akkor tudtam csak, hogy az szék. Sokkal jobban megtudtam különböztetni a tárgyakat az érzékeimmel, mint a szememmel. A körülöttem levő tárgyak, az asztalok, székek olyan kicsinyeknek tündek fel nekem; én mindent, z mit most látok, nagyobbak képzeltem.

□ **A leggazdagabb ember.** Egy országban sincs annyi dús gazdag ember, mint az amerikai Egyesült-Államokban és a dús gazdag vankeek között, egy német származásu embernek van a legtöbb vagyona. Rockefeller D. John a neve és egyik főalapító tagja a Standard Oil Companinak, a mely magához váltotta az amerikai petroleum forrásokat. Ebben a vállalatban Rockefeller mintegy 250 millió forinttal részes és óránként mintegy 4000 forint jövedelme van belőle. Ugyanennyi jövedelme van egyéb vállalataiból is, ugy hogy óránként körülbelül 8000 frot költhet el és még sem követ el pazarlást. Van neki egy ócsca, a kinek körülbelül fél annyi jövedelme van, mint ő neki. Ez a fiatal Rockefellernek megkülönböztetés végett, a szegény Rockefellernek nevezik. A nyomora azonban elviselhető.

□ **Mi volt a l-lkész büne?** Párisban a napokban halt meg Wendling abbé, a kit nagyon kegyes és jámbor férfinak ismert mindenki. Az is volt valóban és nem fog ártani hírének a következő történet, melyet a Figaro elevenít fel róla. A porosz-francia háboru idejében Wendling abbé Metzben volt püspöki titkár. Egy izben késő éjjel haldoklóhoz kellett mennie és a hogy a sötét utcán halad egy fordulónál porosz katonákkal találkozik, a kik részegek voltak és bántalmazni kezdték. A lelkes nagyon erős ember volt, bátorsága sem hiányzott, megragadta tehát a támadók egyikét és úgy vágta a földhöz, hogy az nyomban meghalt. Látna ezt a félelmes erőt, a többi porosz katona kerekelt oldott, Wendling abbé pedig nyugodtan folytatta útját. Másnap reggel a poroszok parancsnoka nyomozást indított, hogy ki volt az a pap, a ki egy katonát agyonütött? A nyomozást a püspöki palotában kezdték és először is Wendling abbéhoz fordultak felvilágosítáért. Az abbé persze nem mondta meg, hogy ő volt a tettes, de nagyon meg volt ijedve és mikor a katonák távoztak, fölkereste a püspököt és meggyónt neki. A püspök elborult arcczal nézett az abbéra. »De hiszen önvédelemben cselekedtem atyám, — fakadt ki a fiatal lelkes. »Jó, jó, fiam — felelt a püspök — azt nézem, hogy oly erős ember vagy és a többi porosz mégis engedted elfutni.« Wendling abbéknak nem is lett bántódása, mert a püspök, hogy az esetleges üldözéstől megóvja, Párisba küldte és mint ottani pap halt is meg.

□ **Háladatos vadász.** Egy német vadászati szaklap közli a következő kis történetet: Mult évi augusztus havában a berleburgi tömlőczből megugrott egy vadász s nem tudták többé elcsipni. Ugy október tájékán a berleburgi tömlőcz felügyelője Antwerpenből egy csomagot kapott, melybe a fegyencruha mellé egy frissen lőtt mezei nyul volt csomagolva, a következő kísérő levéllel: »A fegyencruha visszaküldése mellett fogadjá a hozzá csomagolt nyulat háladatosságom jeléül, azért a tisztességes bánásmóddért, melyet fogságom ideje alatt velem szemben tanusított. A legelső erős ózbakot a bíró ur fogja kapni.«

□ **Farsangi díszmenet Párisban.** A párisi farsang egyik legvidámabb eseménye minden évben a »hízott ökörv«, a »bocuf gras« tiszteletére rendezett díszmenet. Nagy és festői fényt fejtenek ki ilyenkor a parisiak; de az az ünneplé, melyet az idén fognak rendezni, még felülmúlja a legregibeket. 877 férfi, 114 fiatal leány, 50 gyermek és 300 zenész vesz részt a díszmenetben. A menet legszebb csoportja lesz az az ötven leány, mely egy szekéren ül és adott jelre, egyszerre kifeszítik napernyőjüket, ugy hogy az egész egy óriási chrisanthemum-virághoz fog hasonlítani.

□ **Tabori hírlap.** Az újságírás történetében alig van párja annak a lapnak, mely a kubai felkelők táborában jelenik meg és a szabadságharczokat tájékoztatja az idők folyásáról. Ez az újság nem csak annyiban különbözik a többi laptól, hogy szerkesztő, szedő és nyomdász egy és ugyanaz az ember, hanem különösek a viszonyok is, a melyek között készül. A szerkesztő a sereggel marsol és lóháton írja lapjának szövegét. A ló nyakán börczcsok lógnak, ebben vannak a betűk és a szerkesztő, miután megírta a közleményeket, ugyancsak lóháton szépen ki is szedi ólombetűkbe. A nyomtatást azonban már nem tudja lóháton eszközölni, e végből le kell szállani a paripáról és a mezőn, a táborban nyomtatja a lapot, olyanforma sajtón, a minőt a kubai parasztok a sajtékszátnál használnak. Az újság kis, hosszukás alaku füzet és nyolcz levélből áll. Sokoldalú szerkesztőjének José Guinot a neve. Nem lehetetlen, hogy e név belekerül a kiváló nyomdászok névsorába.

□ **A mikadó anyja** Japán uralkodójának az anyja, a ki nem régg halt meg, a régi módi japán asszonyok közé tartozott és az új aerával sohasem tudott megbarátkozni. Mindössze annyi engedelményt tett az új japáni szokásoknak, hogy európai hintóban, a bakon livrés inassal szokott sétakocsikázni. Egyebekben azonban az egész napot a gyermekszobában töltötte, hol unokáival játszadozott. Fiát, a jelenlegi mikadót szigorúan a japán tradícióknak megfelelően nevelte. A mikadó tizenhat éves korában tudta olvasni a kínai klasszikusokat, értett a virágfestéshez, a versíráshoz és tudta, hogy kell magát az embernek egy teázó társaság megvendégelésében viselni. Az öreg császárnénak különben, minden kínai szimpáthája ellenére is, nagy öröm volt, hogy sikerült fiának Kínát megalaznia.

□ **Az autográfgyűjtő.** Párisban elevenitene nek most fel egy autográfgyűjtő históriát. Maron Károly, Páris boulevardjainak ismert alakja, a legarczátlanabb módon igyekezett egyes nagy emberekhez befurakodni, hogy kézvonásaikat örökítsék meg az ő kis gyűjtőkönyvében. Egy izben azt halotta, hogy ifjú Dumast »Montan« nevű kutyája megharapta. Lélekszakadva rohant a nagy írőhoz, hogy írná le nevét a többi nagy férfi neve alá.

— Rossz időben jött, szólt Dumast, — a kutyám megharapta jobb kezemet, a ballal pedig nagyon ügyetlenül írok.

— Sohse törődjék véle, — viszonzá szemtelenül Maron, — azt mondják, hogy kutyája veszett volt s így beláthatja, hogy kézvonásait később aligha fogják megszerezhetni.

Dumast rendkívül dühbe hozta a »gyűjtő« arczátlanlaga s szolgáljával kidobatta az ajtón. Néhány nap mulva, midőn haragja már csillapodni kezdett, szívből kacagott Maron szemtelenségén, megbocsájtott neki, sőt mi több, titkárává nevezte ki.

□ **Különös betegség.** Csodálatos betegségről emlékezik meg egy Afrikai utazó, a ki a sötét földrészt nyugoti vidékein gyűjtötte erre vonatkozó észleleteit. A betegség különben csak a bensülöttek között pusztit és nagy fáradtság érzésében nyilvánul. A beteg oly fáradt, hogy képtelen mozogni és végre is mély álomba merül, mely három hétt (!) tart. A beteg néha ennyi idő után fölébred és akkor meg

van mentve, de máskor az álom a halálba megy át. A különös betegség ellen a négerék eddig semmiféle gyógyszert sem tudtak találni, az európai tudósok pedig nem foglalkoztak vele, mert ez a betegség ismeretlen volt előttük.

Közgazdaság.

A kvóta.

(K. Ö.) Ami a kiegyezés kérdésében eddig minálunk történt, az vajmi kevésre becsülendő azon elszánt parlamenti és társadalmi akcióhoz képest, melylyel az osztrákok a Bádeni-kormány követeléseinek súlyt kölcsönözni iparkodtak. Hogy a kvóta körül fog a legvehemenssebb harcz kifejlődni, most már bizonyosnak mondható. Akár ígérte Bárfy a kvóta felemelését, akár nem, a kvóta felemelése nem fog oly simán menni, mint azt a kormány a kompaktknak látszó szabadelvű pártra támaszkodva gondolja. Ugy látszik, hogy a közvélemény csendes szemlélője marad a kiegyezés megkötésének, a kvóta felemelésének s mindazon közgazdasági kérdések megoldásának, a melyek a kiegyezéssel összefüggésben vannak.

A minék már régen meg kellett volna történnie, megtörténnie az utolsó órában. Hevesmegyéé a kezdeményezés a kvóta felemelése ellen. Felírt a képviselőhához, hogy a kvótát ne emelje fel és ezt a feliratot pártolás végett a többi törvényhatóságoknak is megküldte. Nem képzeltünk törvényhatóságot, a mely elutasító magatartást tanusitana Hevesmegye feliratával szemben. Ha a kormány elég könnyelmű volt a kvóta felemelését az ország pártatlan gazdasági fellendülésének hirdetésével előkészíteni, a törvényhatóságokra háramlik a feladat a kormányt felvilágosítani arról az igazi gazdasági állapo ról, mely a kvóta felemelését egyenesen kizárja.

Jól tudjuk ugyan, hogy a Ráuffy-kormány ép oly jól tudja, hogy a kvóta felemelését az ország közgazdasága nem bírja. Rendelkezésére állanak a magyar kvóta-bizottság munkálatai, melyek számadatokkal tudományos alapon mutatják ki a kvóta felemelésének lehetőségét. Oszlopos szabadelvű ember a kvótarencium szerkesztője, a Báuffy-kormány tehát nem foghatja reá, hogy a kvóta felemelésének ellenzése pusztá ellenzéki akadékoskodás. Hogy a magyar kvótábizottság munkálatainak nem lesz semmi befolyásuk a Báuffy-kormány magatartására, azt tudjuk. Az új törvényhozás új bizottság kiküldését teszi szükségessé s hogy ez egészen Báuffy intencziói szerint fog működni, az magától értetik.

Más elbirálás alá esik azonban a törvényhatóságok állásfoglalása. A mennyire mi ismerjük a szabadelvű kormányok befolyását a törvényhatósági életre, tudjuk, hogy Hevesmegye átírta nem egy megyét kényes helyzetbe fog hozni. A kormányknak kellemetlenséget okozni nem akarnak, másrészt azonban hozzá nem járulhatnak az ország valódi gazdasági állapotának bűnös leplezéséhez. Ellentmondának evel azon jelentéseknek, melyeket a bizottsági üléseken a pénzügyigazgatók tesznek az adó behajtásának állandó nehézségeiről, ami kétségkívül az ország válságos gazdasági életére vezetendő vissza.

Különben segítségére jövünk a törvényhatóságoknak azon tanácssal, hogy csak járuljanak hozzá Hevesmegye feliratához, kövessék telkiismerték azavát és követeljék az osztrák tulkövetelések visszautasítását. Bátran megtehetik, mert ha az ország összes megyéi tiltakoznának is a kvóta felemelése ellen, ezzel mégsem okoznak kellemetlenséget Báuffynak, mert egyszerűen nem lehet abban a helyzetben hogy a magyar érdekek hathatós megvédésével pozícióját megtarthassa. Törvényhatósági feliratok nem szokták a Báuffy-kormány álmát zavarni. Példa reá a somogyi pontok, melyekből mit valószínűleg meg a törvényhozás?

Igen fontosnak tartjuk azonban a törvényhatóságok csatlakozását a hevesmegyei felirat-

hoz. Mert a Bánffy-kormány elutasító magatartása az ország közvéleményének a törvényhatóságok útján való megnyilatkozásával szemben azon általunk már régóta hangoztatott meggyőződésünknek fog igazságot szolgáltatni, hogy a Bánffy-kormány nem képviseli a nemzet akaratát s semmi érzséke a nemzet nagy politikai és gazdasági szükségletei iránt. A törvényhatóságok tehát nem végeznek meddő munkát, mikor a kvóta ellen fellátoznak, mert oly dilema elé állítják a Bánffy-kormányt, mely napfényre deríti a hatalmi érdekpolitika tökéletes cinizmusát.

* Szabadsajtó és merkantilizmus A gondolkodó előtt föltűnhetett, hogy a napi sajtó, mely az új eszméknek, a nemes törekvések harcosságának mondja magát, organumai nagy részében milyen macacos kitartással szegül ellene az u. n. agrártörekvéseknek, nálunk és máshol is. Mint meséltek feketé reakcióról és több ilyen mumusról, mely jó azok elriasztására; kik nem gondolkoznak. Ezek a lapok rendszeren úgy igyekeznek feltűntetni a dolgot, mintha az ő támadásuk a tiszta hazafiság, és a fölháborodott erkölcsi érzék kifolyása volnának, pedig de-hogy. A harag forrása egészen más, a napi sajtó mai helyzetében a legtöbb lap a merkantilizmus szekerét kénytelen tolni, miért? arra érdekesen felel a berlini Zukuft. Hajdan a sajtó, nagy eszmék harcossza, a nép vezetője és nevelője volt. Mióta a hirdetések és reklámok világa föltűnt, aranybányája lett ügyes kiadókna, szolgálja a pénzes osztálynak, mely nagy érdekekért, csak szinleg és azért küzd, hogy a könnyenbivóké lépze csalja. Azt, mit a zsarnokság az ő cenzoraival és büntetéseivel elérni nem bírt, megvalósította a merkantilizmus. A lapok mai, az ő tollal dolgozó rab-szolgáikat mind sűrűbben intették, hogy az eseményeket csak „nyugodtan”, „objektive” és „választékos nyelven” adják elő, természetesen azokat az eseményeket, melyektől tartani nem kell, melyekből baj nem érhető. Azonban az agráriusok, a börze ellenségei, a szociálisták feketé bandája, szóval mindenki ellen, ki a pénz uralma, a plutokrácia önzése előtt nem hajt föltétlenül fejet, meg van engvedve minden támadás. Poroszországban Bismark idejében még nem volt oly föltűnt ez a szövetség, melyet a kapitalizmus a sajtóval kötött. Bismark nem kereste sem a sajtónak, sem a plutokráciának barátságát. Ma azonban már a pénz urai nem csupán a sajtót, hanem a sajtó nagy részének erejét is a helyzet hatalmasainak rendelkezésére bírják bocsátani. Ezt elérték az által, hogy a hirdetések és más kedvezmények révén a napi sajtó organumai a legtöbb bevételt tőlük szerzik meg. A sajtó is úgy járt, mint a parlamentarizmus, melyről már Tocqueville elmondotta a második köztársaság korában, hogy „1879-ben az ország crème-je — volt benne. most pedig savója.” A kapaszokodó képviselő és az a szerkesztő, ki privilegizált állását kihasználja igyekszik, egyaránt sirásója az intézménynek. Ilyen sirások bőven teremnek nálunk is, de éppen azért az agrár-törekvések ellen indított hajsza csak azt mutatja, hogy az új irány, a melyet reakciónak oly sűrűn halunk elnevezni, jogosult, mert a súlyedést igyekszik gátolni és annak intézőit hozza zavarba.

* A déli vasut ügye, mely oly éles ellentéteket idézett fel a kereskedelmi miniszterium és a vasutlárság között, — mint jó forrásból értesülünk — a legközelebbi napokban teljes megoldást fog nyerni. A déli vasut teljesíti a kormány kívánalmait, kiterjeszti a budapesti igazgatóság hatáskörét s a budapesti igazgatót „a vezérigazgató helyettesé” címmel ruházta fel.

* A határidőüzet eltiltásának első eredményei. Németországban mégis megérik a buzaárakon is a határidőüzet eltiltásának némely üdös eredménye. Hogy az áremelkedésnek két hónapos története milyen okokra vezethető vissza, arra nem akarunk kitérni, mert ha van is benne némi része a német piacokon megszünt határidőüzetnek, főkei mégis a termelési viszonyok nagy változásai-ban keresendők. De a német árak spezialis alaku-

lása a világ más piacainak áraival szemben, határozottan a határidőüzet eltörlésének Németországban megokolt volta mellett szól. A német gazdák eddig mindig azt panasztolták, hogy a berlini piacon a buzaárak mindig alacsonyabbak, más piacok, nevezetesen a párisi piac árainál. A francia földművelésügyi miniszternek egy január 15-éről szóló legújabb statisztikája azt mutatja, hogy a berlini buzaár 1111 kr volt a 11 frtos párisi ár mellett, mely már maga is az összes európai és amerikai árak között a legmagasabb. Egyébiránt más téren is nyilatkozik a határidőüzet üzansz buzaárának jótékony hiánya. A buzák minősége az effektív forgalom mellett sokkal jobban érvényesül. Így Dortmundban a buza ára minőség szerint 16 és 20 márká között, a rozse pedig 1175 és 1450 márká között változik, a mi a minőség nagymértékű honorálására vall.

* Agrárpolitika Romániában. Délkeleti szomszédainknak is meg vannak a maguk agrár bajai, melyeken nem segít sem az emelkedő ipar, sem a föld intenzívebb kihasználása, hanem csak az okos birtokpolitika. Ezt ők belátva elhatározták, hogy az állami javakat szétesztva parasztbirtokoknak adják el. Ezek az eladások folyamatban vannak, csak hogy a telekkönyv hiánya igen nagy bajt okoz. Sok a pür, csekély a jogbiztonság s éppen ezért követelik ma már a telekkönyvek meghonosítását, ami meg is történne, ha a 27 millió frankra becsült költség nem akadályozná a reformot.

* A Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle, mely a historiának ezzel a rendkívül fontos, eddig ugyszólván teljesen elhanyagolt ágával foglalkozik, most már IV-ik évfolyamába lép és erőt merítve a tudományos és gazdasági körök meleg érdeklődése és támogatásából, ezentul havonta jelenik meg, daczára megnagyobbított terjedelmének, az eddigi 2 frtnyi előfizetési áron. Feladatául továbbra is a buza urai nemzetnek tanulságos mozzanatokban annyira bővelkedő gazdasági multjának a tudomány mai színvonalán álló művelését és felderítését tartja. A jeles folyóiratot Paikert Alajos, az eddigi szerkesztő, Tagányi Károlylyal, a lap eddigi munkatársával együtt fogja szerkeszteni.

* Baromfi értékesítési ankét. Az Agrár Ertesítő jelenti, hogy e hó 12-én a földművelésügyi miniszteriumban értekezlet lesz Darányi Ignác földművelésügyi miniszter elnöklésével a Gődöllőn felállítandó baromfitenyésztő mintatelep ügyében. A telepet, mely nálunk első lesz e nemben, még ez évben fel fogják állítani. A mintatelep célja a baromfiak nagyban való tenyésztése és baromfitenyésztési iskola létesítése. Az új telep fajbaromfiakat fog tenyészteni a tenyésztek között való szétosztás céljából. Az értekezletre úgy az érdekelt hölgyeket és urakat, mint a gazdasági egyesületeket is meghívták.

* A telefon Magyarországon. Egy most megjelent hivatalos kimutatás a magyar telefon történetének adatait tárgyalja. Hazánkban az első telefon-hálózatot 1881-ben Budapesten létesítették, majd ugyanez év végén Temesvárot, 1884. Pószony, Szeged és Arad vezették be a telefont, ezután gyors egymásutánban következtek Miskolcz, Pécs, Nagyvárad, Debreczen, Zágráb. Közben meghozatván az 1888. évi XXXI. törvényczikk, ezentul már kizárólag az állam létesített ily közhasználatu hálózatokat, sőt a magánosoknak engedélyezetteket is egymásután magához váltja. Az 1895. év végén 30 városunkban volt közhasználatu telefonhálózat 800 előfizetővel és 99 nyilvános állomással. A beszélgetések száma 1894. 19 millió volt. Legnagyobb a budapesti hálózat, 4 központtal és közel 4000 előfizetővel, 57 nyilvános állomással és évi 11 millió beszélgetéssel. Ez a hálózat az állam tulajdona, 30 évre azonban bérbe van adva, de legújában tárgyalások folynak a bérlet megszüntetése iránt.

* Az osztrák mezőgazdaság helyzetéről szomoruan érdekes képet rajzol a Magyar Gazdák Szemléjének legutolsó füzetében Schmitsch Alfréd, birodalmi lovag. Azt mondja a kételkedőknek, hogyha azt hiszik, hogy az agráriusok tuloznak, midőn a bajokat vázolják, vándoroljanak ki a falukba és a kastélytól kezdve a legutolsó parasztvískőig, mindenütt megtalálják a szükségét és nyomoruságot, ha ugyan a kastélynak vagy kunyhónak lakói a mezőgazdasághoz még hüek maradtak. Vessenek egy pillantást az erdőkre, a havasi vidékek egykori büszkeségére.

Kopár sziklák, ritka fiatalosok táruznak eléjük, a melyek beszédes szóval hirdetik a mezei népesség hanyatlását, mely kénytelen utolsó segédforrást, az erdőket is kipusztítani. Lapozzanak a telekkönyvekben és bizonyára sokáig kell lapozni, míg egy tehermentes parasztházra, egy meg nem terhelt telekre akadnak. Galicziából, a melyet egykor büszkén neveztek Európa éléskamrájának, évenként több, mint 15 ezer paraszt vándorol Amerikába, mert az ősi göröngy elvesztette tápláló és visszatartó erejét. Fizetni képes bérlek a ritkaságok közé tartoznak s az ottani nagybirtok terhe az utolsó évtizedben 54 millió forinttal emelkedett. Maga Ledebur gróf földművelésügyi miniszter is elismerte, hogy a nagybirtok ingadozik, a középirtok az adósság terhe alatt összerokadni készül, a parasztbirtok pedig nyomorultul teng. Vajjon meg fogjuk-e mi is várni azt, míg idáig eljutunk s a mikor talán már késő lesz a segítség?

* A kiállítás pénzügyi deficizije. A tisztán finácza alapra fektetett ezredéves országos kiállítás jelentékeny deficiztet ró az állampénztárra. Daczára annak, hogy a kiállítás rendezése azt a látszatot keltezte fel, hogy a kiállítás mint közönséges hitelművelet van szervezve, a hol az állam végzi a finanszirozást minden kockázata nélkül, inkább a nyereség, mint a veszteség kilátásával, ma konstátálható, hogy daczára a finanszielmék erőfeszítésének, a mi a kiállítókat, a kiállítás szerencés próbáló üzletembereket sarcozta meg s azok nagy részét a csőd szélére kergette; a kiállítás pénzügyi eredménye rendkívül szomorú. Ezt mutatja a következő törvényjavaslat, melyet a kereskedelmi miniszter tegnap tejesztett az országgyűlés elé:

1. §. A pénzügyminiszter felhatalmazatik, hogy az ezredéves országos kiállítás bevételeinek és kiadásainak végleszámolásából eredő s ideiglenesen a pénztári készletekből fedezett hiány összegét 550.000 forint erejéig végleg a készletek terhére vállalhassa át. Az ezen alapon kifizetett összegek az 1896-ra vonatkozó állami zárszámadásban a kereskedelmi tárca kiadásai között előírnyazat nélküli kiadásként számolandók el. 2. §. Jelen törvény végrehajtásával a kereskedelmi és pénzügyi miniszter bizatnak meg.

Ebben a törvényjavaslatban csak 550.000 forint deficiztről van szó, holott a tulajdonképeni hiány sokkal több, mert a most kért fedezethez kell még számítani a „szintén kimerített 1,800.000 forintos hitelt. Ez a pénzügyi eredmény rendkívül deprimáló, mert el nem volt képzelhető, hogy ilyen pénzügyi deficizt tátogjon a kiállítás mögött, a mi nek, úgy látszik, alig van egyéb eredménye, mint a rendjel, czim és nemességadományozások három vilogatotott szériese.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dallan József urnak. Egy heti gondolkozás után jónak látta válaszolni a mi cikkünkre ez által is fedezve a »Magyar Államot«, a mely önnek mindenekelőtt a legkedvesebb lapja. »De gustibus non est disputandum«, — legyen önnek kedves, de viszont ne követelje tőlünk, hogy rokonszenvünkkel olyan katolikus lapot ajándékozzunk meg, a melyben parlament ismert beszéde óta is cikkeznek K o m l ó s s y kanonok. Ha önnek élvezetet szereznek ennek a politikusnak irányzatos cikkei, daczára annak, hogy azt állítja, miszerint a revizió kérdésében tőlünk egy jotta sem választja el, — ez az ön dolga, de mi kimondjuk nyiltan, hogy rokonszenvünkkel nem kísérjük. Nem kerestünk polemát sem a M. Á.-al sem önnel. Nem mi voltunk a támadók, hanem önök. Csodálatos, hogy ennek daczára ön mégis bennünket vádol a támadással. Ön azt írja nem ért egyet a néppárt 67-es alapjával. De kérem hiszen mi nem erőszakoltuk sem önt, sem a M. Á.-ot hanem éppen a M. Á. az a mely haragszik azért, hogy a néppárt 67-es alapon áll. Idézzük az ön cikkének végső sorait: ... a politikai konstelláció a libertas terén mozog, itt lehetünk elágazok, csak a fölvelben legyünk konzonnanciában, akkor nem leszünk arra utalva, hogy diszharmoniazunk, hanem charitás kötelekével egyesítve egy közös cél felé törekedjünk: ellenségeinknek nem öröme, hanem bánatára. — Tiszteljük önt eme kijelentéséért, a mely más szavakkal ugyanazt fejezi ki, a mit mi a mult cikkünkben írtunk. Ön tehát egyetért velünk a revizióban, és mellékesnek tekintti a közjogi kérdést.

Igy tehát ön nem lehet ellensége a néppártnak, a mely a 67-es alapon áll. Tehát nem fog ellenünk kirohanást intézni többé! Örvendünk, hogy ön megtalálta a helyes utat. De vajon megérti-e ezt a M. Á. ? Megengedi-e a M. Á. a néppártnak, hogy továbbra is 67-es alapon álljon? Kivánjuk, hogy az ön szavának igazsága hasson rá, és többet ne támadja a néppártot, a melylyel az ön szerint lényegben egyetért, s kívánjuk, hogy a lényegtelenért ne diszharmonizáljon velünk, »hanem a charitas kötelességével egyesítve egy közös cél felé törekedjék.« Ön írta, a M. Á.-on a sor, hogy megértse önt.

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1896. okt. 1-től. —

Budapest—Székesfejérvár—N.-Kanizsa.

Indul	érkezik	Indul	érkezik
Gyorsv.: 7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem.v.: 7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy.v.: 2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	3:55 este
Vegy.v.: 5:25 d.u.	7:39 este	—	—
Gyorsv.: 7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem.v.: 9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N.-Kanizsa—Székesfejérvár—Budapest.

Indul	érkezik	Indul	érkezik
Szem.v.: 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.: —	—	6:15 reg.	8:25 d.e.
Gyorsv.: 5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy.v.: 10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem.v.: 2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Gyorsv.: 5:06 d.u.	8:00 este	8:15 este	9:40 este

Székesfejérvár—Komárom-Ujszöny.

Indul: d. e. 10— Vegyes v. Érk.: d. u. 2:46
este 9:32 Személy v. éjjel 12:41

Komárom-Ujszöny—Székesfejérvár.

Indul: regg. 3:41 Vegyesv. Érk.: d. e. 8:22
d. e. 11:27 Személyv. d. u. 2:26

Székesfejérvár—Adony-Szabolcs—Paks.

Indul Érkedik Indul Érkedik
4:35 regg. 5:57 regg. — 10:07 d. e. 4:10 d. u.
2:30 d. u. 3:47 d. u. — 4:10 d. u. 7:5. este.

Paks—Adony-Szabolcs—Székesfejérvár.

Indul Érkedik Indul Érkedik
2:50 éjjel 6:05 regg. — 6:38 regg. 7:55 regg.

Sz.-Fejérvár—Veszprém. Veszprém.—Sz.-Fejérvár.

Indul Érkedik Indul Érkedik
Szem.v.: 5:20 d.e. 8:03 d.e. 4:19 reg. 6— d.e.
" " 9:34 d.e. 10:52 d.e. 7:08 reg. 8:34 d.e.
" " 1— d.u. 2:33 d.u. 4:43 d.u. 5:53 d.u.
" " 9:27 este 11— este 9:11 este 11:09 est.

Az általánosan elismert és jó hatá-

sunak bizonyult

„BARÁT ITAL“

ezimű növényeszer **gyomorikör készítményem**, mely több mint százezer család által használtatik. — A legjobb hatást eszközöli

székrekedés, étvágytalanság

!!! és az ebből eredő bajok ellen!!!

Egy üveg ára **40** és **80** kr.

Kapható Székesfehérváron: ifj. Tögl Gyula és Reinitz Lipót urak fűszerkereskedésében.

Készítés és kiviteli főraktár H.-M.-Vásárhely, Árpád-u. 12. sz.

ZENKE ZOLTÁN.

IFJ. FÜSTER IMRÉNÉ

(utóda)

butcpraktára és kárpitos-üzlete Sz.-Fejérvárott, Iskola-u. 10.

Ajánlja saját gyártmányu:

háló, ebédlő, szalon és ari szoba berendezéseit, melyek művészi kivitelben minden raktáron vannak.

Egész lakosztályok bebutorozása rövid idő alatt izlésesen és jutányos áron készíttetnek.

ANTIK, ROKOKÓ, BAROCK-STYLŰ BUTOROKAT SAJÁT RAJZAI ÉS TERVEI SZERINT KÉSZIT.

Elvállal tapettázásokat jótállás mellett.

Butortermei a nagyközönség rendelkezésére állanak és bármikor megtekinthetők.

Hirdetések felvételnek Kaufman F. könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban.

Elsőrangú egyenruházati és hadfelszerelési intézet.

* Diszmagyar ruhákra külön osztály.

EGYENRUHÁINK

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Telefon 1359. sz.

Katonaság, csendőrség, rendőrség, pénzügyőrség, erdészeti, vasnti, posta- és távirtdi hiva talnokok részére a legjobb beszerzési forrás.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk. Kérjük minden kéréssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czim: **BLUM SÁNDOR ÉS TÁRSA**

Váci-utca 12. szám, Budapest.

Nyomatott Számmar Imrénél, Székesfejérvárott.